

Teisininko profesijos - Anglija ir Velsas

Šiame puslapyje apžvelgiamos kai kurios svarbiausios Jungtinės Karalystės Anglijos ir Velso jurisdikcijos teisininkų profesijos. Pateikiama informacija apie teisėjus, prokurorus ir įvairių tipų advokatus.

Teisėjai

Anglijos ir Velso teismų sistemoje skirtingo teisinio statuso teisėjai, dirbantys visą arba ne visą darbo dieną, teisėjauja įvairiuose Anglijos ir Velso teismuose ir specialiosios jurisdikcijos teismuose. Daugiau informacijos apie Anglijos ir Velso teisėjus galite rasti [Anglijos ir Velso teisėjų](#) svetainėje.

Visą darbo dieną dirbantys teisėjai

- **Lordas vyriausiasis teisėjas** vadovauja Anglijos ir Velso teisingumo sistemai ir yra Anglijos bei Velso teismų pirmininkas. Pastarosios pareigos jam suteiktos 2006 m. balandžio 3 d., kai pagal 2005 m. Konstitucinės reformos įstatymą Lordas kanclerio funkcijos buvo perduotos Lordas vyriausiajam teisėjui. Lordas vyriausiasis teisėjas taip pat yra baudžiamojo teisingumo sistemos vadovas.
- **Kolegijų vadovai** – tai keturi vyresnieji teisėjai, vadovaujantys kitoms jurisdikcijoms: Apeliacinio teismo pirmininkas (civilinė teisė), Karalienės suolo kolegijos pirmininkas, Šeimos teisės skyriaus pirmininkas ir Aukštojo teismo kancleris (Lordo kanclerio kolegija). Daugiau informacijos galite rasti [Anglijos ir Velso teisėjų](#) svetainėje.
- **Lordai apeliacinių bylų teisėjai** posėdžiauja Apeliaciniame teisme, kuriame nagrinėjamos ir baudžiamosios, ir civilinės bylos.
- **Aukštojo teismo teisėjai** posėdžiauja Aukštajame teisme, kuriame nagrinėjamos pačios sudėtingiausios civilinės bylos. Jie taip pat nagrinėja pačias sudėtingiausias ir rezonansines baudžiamąsias bylas (pavyzdžiui, žmogžudystės) Karūnos teisme.
- **Apygardų teisėjai** paprastai nagrinėja baudžiamąsias, civilines ir šeimos bylas.
- **Apylinkių teisėjai** nagrinėja civilines bylas. Daugumą jų dirba kolegijose (ne viešuose teismo procesuose). Jie įgalioti grafystės teisme nagrinėti visus ieškinius, kurie neviršija nustatytos ir nuolat tikslinamos finansinės ribos. Tą ribą viršijančias bylas paprastai nagrinėja apygardos teisėjas. Apylinkių teisėjai išnagrinėja daugiau kaip 80 % visų Anglijos ir Velso civilinių ginčų.

- **Apylinkių teisėjai** posėdžiauja magistratų teismuose ir nagrinėja tų pačių rūšių bylas, kurias nagrinėja magistratai (žr. toliau). Tačiau jie padeda nagrinėti bylas, susijusias su užsitęsusiomis arba sudėtingesniais klausimais.
- **Aukštojo teismo nariai ir pareigūnai** yra procedūriniai teisėjai, kurie tvarko daugumos civilinių bylų reikalus Aukštojo teismo Lordo kanclerio kolegijoje ir Karalienės suolo kolegijoje.

Ne visą darbo dieną dirbantys teisėjai

Ne visą darbo laiką dirbantys teisėjai, atsižvelgiant į atitinkamą viršutinę amžiaus ribą, paprastai skiriami ne trumpesniam kaip penkerių metų laikotarpiui. Pagrindiniai ne visą darbo laiką dirbantys teisėjai yra:

- **Aukštojo teismo teisėjų pavaduotojai**, posėdžiaujantys viename ar keliuose Aukštojo teismo skyriuose.
- **Ne visu etatu dirbantys Karūnos teismo teisėjai** – jų jurisdikcija panaši į apygardos teismo teisėjų, tačiau dažniausiai jie nagrinėja ne tokias sudėtingas ar sunkias teismui pateiktas bylas.
- **Apylinkių teisėjų pavaduotojai**, dirbantys grafysčių teismuose ir Aukštojo teismo vietiniuose skyriuose. Jie nagrinėja pačias paprasčiausias bylas, priklausančias apylinkių teisėjų jurisdikcijai.
- **Apylinkių teisėjų pavaduotojai magistratų teismuose** dirba panašų darbą kaip ir visą darbo laiką dirbantys jų kolegijos.
- **Aukštojo teismo nariai ir pareigūnai** dirba panašų darbą kaip ir visą darbo laiką Aukštajame teisme dirbantys jų kolegijos.

Specialiosios jurisdikcijos teismų teisėjai

Specialiosios jurisdikcijos teismai išnagrinėja beveik 800 000 bylų per metus įvairiais klausimais, kaip antai mokestiniai ginčai, pensijos ar imigracija.

Specialiosios jurisdikcijos teismai paprastai posėdžiauja kolegijomis, kurios susideda iš teisininko kvalifikaciją turinčio specialiosios jurisdikcijos teismo pirmininko ar teisėjo, kuriam padeda kolegijos nariai, išmanantys atskiras sritis. Prisiekusiųjų nėra, o specialiosios jurisdikcijos teismo teisėjas neturi įgaliojimų paskirti pralaimėjusiai šaliai laisvės atėmimo bausmę. Jų pagrindinis uždavinys yra pabandyti sėkmingai išspręsti nesutarimus, o tam tikrais atvejais – priimti sprendimą dėl laimėjusiai šaliai priklausančios kompensacijos ar žalos atlyginimo.

Magistratai

Magistratai, taip pat žinomi kaip taikos teisėjai (arba TT), išnagrinėja daugiau kaip 95 % visų Anglijos ir Velso baudžiamųjų bylų. Daugiau kaip 30 000 magistratų atlieka savo pareigas įvairiose šalies vietovėse, posėdžiaudami bent 26 pusdienius per metus. Jie neprivalo turėti teisininko kvalifikacijos ir už darbą jiems nemokama.

Jie paprastai posėdžiauja kartu trijų asmenų kolegijoje. Iš jų vienas yra dalyvavęs mokymuose ir gali atlikti pirmininko pareigas, t.y. vadovauti savo pareigas atliekančiai kolegijai ir kalbėti jos vardu. Teisėjams visada padeda teisininko kvalifikaciją turintis tarnautojas, kuris pataria teisės ir procesiniais klausimais.

Magistratai nagrinėja palyginti nesunkias baudžiamąsias bylas, pavyzdžiui, smulkių vagysčių, dėl nusikalstamų veiksmų padarytos žalos, viešosios tvarkos pažeidimų, automobilių eismo pažeidimų. Jie taip pat nagrinėja įvairius su šeimos santykiais ir vaikais susijusius klausimus arba pareiškimus dėl licencijų išdavimo.

Prokurorai

Organizacinė sistema

 Karališkoji prokuratūra (*Crown Prosecution Service, CPS*) yra nepriklausoma institucija, atsakinga už baudžiamąjį persekiojimą bylose, kurias ištyrė Anglijos ir Velso policija. Jai vadovauja generalinis prokuroras, kuris už Karališkosios prokuratūros veiklą atsiskaito parlamentui. Angliją ir Velsą sudaro 42 prokuratūros zonos, kurių kiekvienai vadovauja vyriausiasis vietinės jurisdikcijos prokuroras. Be to, veikia keturi specializuoti nacionaliniai skyriai: organizuoto nusikalstamumo, ypatingų nusikaltimų, kovos su terorizmu skyriai ir sukčiavimo baudžiamojo persekiojimo tarnyba. Po darbo valandų telefono linija „CPS Direct“ teikiamos konsultacijos ir nurodymai policijos pareigūnams visoje Anglijoje ir Velse.

Karališkajai prokuratūrai vadovauja vyriausiasis prokuroras, kuris priima sprendimus dėl sudėtingiausių bei rezonansinių bylų ir konsultuoja policiją baudžiamosios teisės klausimais. Vyriausiajam prokurorui tenka bendra atsakomybė už Karališkosios prokuratūros pateikiamus kaltinimus ir vykdomą baudžiamąjį persekiojimą; jis atsiskaito generaliniam prokurorui.

Karališkojoje prokuratūroje dirba prokurorai ir prokurorų pavaduotojai, taip pat socialiniai darbuotojai ir administratoriai. Vietinės jurisdikcijos prokurorai yra patyrę baristeriai ar advokatai, atsakingi už baudžiamąjį persekiojimą Karūnos vardu. Prokurorų pavaduotojai peržiūri ir perduoda tam tikras bylas magistratų teismams.

Funkcijos ir pareigos

Karališkosios prokuratūros darbuotai:

- konsultuoja policiją ir peržiūri įrodymus bylose, kuriose galimas baudžiamasis persekiojimas;
- nustato kaltinimus (išskyrus smulkias bylas), jei priimamas sprendimas traukti baudžiamojon atsakomybėn;
- parengia bylas ir pateikia jas teismui.

Vietinės jurisdikcijos prokurorai yra valstybės tarnautojai, priimami į tarnybą viešojo konkurso būdu. Kandidatas į šias pareigas privalo būti:

- Anglijoje ir Velse pripažintas bei galiojantį visateisį veiklos sertifikatą turintis solisitorius,
- stažuoatę baigęs teismų advokato kvalifikaciją įgijęs baristeris,
- Europos ekonominės erdvės arba Britų Sandraugos pilietis. Reikalaujama, kad ne Anglijoje ir Velse advokatais tapę asmenys, prieš užimdami pareigas, išlaikytų advokato kvalifikacijos egzaminą.

Teisinių profesijų organizacinė sistema. Advokatai

Baristeriai (teisme atstovaujantys advokatai)

Advokatų taryba yra visų Anglijos ir Velse baristerių vadovaujančioji institucija. Ji įsteigta baristerių interesams ginti, rengti ir įgyvendinti pagrindines politikos iniciatyvas ir užtikrinti advokatūros darbo kokybę, garbę ir nepriklausomumą. Remiantis 2007 m. aktu dėl teisinių paslaugų, užduotis reguliuoti šią profesiją perduota nepriklausomai ir autonominei organizacijai – Advokatūros standartų komisijai. Baristeriai yra individualiai dirbantys, teisiniais klausimais patariantys specialistai ir teismų posėdžių advokatai. Jie dirba savarankiškai arba grupėmis biuruose (kontorose) ir yra žinomi kaip kontorų „nuomininkai“. Baristeriai daugiausia mokomi advokatūros, kitaip tariant, jie mokomi atstovauti savo klientams aukštesniuose teismuose. Jie daug laiko skiria klientams konsultuoti ir byloms nagrinėti, taip pat tyrimams savo specializacijos srityje atlikti. Apie 10 % praktikuojančių baristerių yra karališkieji advokatai (*Queen's Counsel*, arba QC), kurie nagrinėja svarbiausias ir sudėtingiausias bylas.

Solisitoriai (teisiniai konsultantai)

Solisitoriaus darbas – teikti klientams (visuomenės nariams, verslo atstovams, visuomeninėms organizacijoms, labdaros įstaigoms ir kt.) kvalifikuotas teises konsultacijas ir jiems atstovauti, įskaitant atstovavimą teisme. Jie atlieka labai įvairų darbą. Dauguma solisitorių užsiima privačia praktika, t. y. solisitoriai kaip bendrija teikia klientams paslaugas. Jų praktika gali būti bendro pobūdžio ir apimti įvairias teisės sritis arba jie gali specializuotis kurioje nors vienoje srityje. Kiti dirba kaip samdomi solisitoriai ir tarnauja centrinei bei vietos valdžiai, Karališkajai prokuratūrai, Magistratų teismų tarnybai, prekybos arba pramonės organizacijoms arba kitoms įstaigoms. Solisitoriai gali patys pasirinkti, kokia darbo aplinka jiems labiausiai priimtina.

Paprastai solisitoriai teikia teises konsultacijas klientams. Prireikus tiems klientams atstovauti Anglijos ir Velse aukštesniuose teismuose, ginti bylą teisme solisitorius paveda baristeriui. Tačiau baristerio reikia ne visada, kadangi tinkamą kvalifikaciją turintys solisitoriai turi teisę dalyvauti svarstant bylą (t. y. jie turi teisę atstovauti klientams) aukštesniuose teismuose.

Teisinių draugija atstovauja Anglijos ir Velse solisitoriams. Jos pareigos – nuo derybų bei lobistinės veiklos profesiją reguliuojančiose institucijose, vyriausybėje ir kitur iki mokymų bei konsultacijų. Teisinių draugija siekia padėti ir teikti apsaugą bei paramą solisitoriams Anglijoje ir Velse.

Solisitorių veiklos reguliavimo institucija (*Solicitors Regulation Authority*, SRA) sprendžia visus reglamentavimo ir drausminimo klausimus, taip pat nustato, prižiūri ir įgyvendina solisitorių darbo standartus Anglijoje ir Velse. Ši organizacija, anksčiau vadinta Teisinių bendruomenės reguliavimo komisija, dirba tik visuomeniniais interesais.

Teisinių skundų biure (*Office for Legal Complaints*) gyventojai gali pateikti skundą dėl solisitoriaus darbo. Anksčiau jis vadinosi Teisinių skundų tarnyba (*Legal Complaints Service*). Ši nepriklausoma ir nešališka institucija sprendžia visus klausimus greitai ir veiksmingai.

Notarai

Notarai – tai trečioji ir seniausia Anglijos ir Velse teisinių profesijų šaka. Notarus į notariatą priima ir jiems profesinę kvalifikaciją (įgaliojimus dirbti pagal profesiją) suteikia Profesijų biuras (*Faculty Office*) (pirmą kartą tai padarė Kenterberio arkivyskupas 1279 m.), o priežiūros funkciją atlieka Profesinis teismas. Notarai yra jungiamoji grandis tarp civilinės ir bendrosios teisės.

Visi notarai turi teisinį išsilavinimą ir, nors dauguma jų taip pat gali tapti solisitoriais, notaro kvalifikacija įgyjama išlaikant nepriklausomai vykdomus atskirus egzaminus. Kad įgytų profesinę kvalifikaciją, visi notarai privalo baigti tuos pačius pradinus

mokymus – [☞](#) notarų praktikos studijas Londono universiteto koledže. Įgiję kvalifikaciją, notarijai gali užsiimti profesine veikla bet kur Anglijoje ir Velse ir turi iš esmės vienodus įgaliojimus. Notarijai ne tik rengia ir išduoda notarinius aktus ir dokumentus – jie taip pat gali konsultuoti dėl testamentų surašymo, paveldėjimo ar turto administravimo klausimų ir tvirtinti turto perdavimo sandorius.

Notarijų veikla nuo seno pripažinta visame pasaulyje, tai suteikia piliečiams ir verslo įmonėms judėjimo laisvę. Tokiu būdu notarijai palengvina verslo sąlygas ir eilinių piliečių gyvenimą, suteikdami jiems galimybę laisvai tvarkyti savo gyvenimą ir užsiimti verslu be didelių išlaidų ir nereikalingų atidėliojimų.

Notarijai turi oficialų antspaudą, o notariniai aktai turi įrodymo galią. Notariniai aktai gali būti konfidencialūs arba vieši; pastarieji taip pat vadinami „autentiškos formos notariniais aktais“. Pasirašyti ir antspaudu pažymėti notarijai aktai kaip atsakingo pareigūno teisininko patvirtinti įrodymai yra pripažįstami visose pasaulio šalyse.

Notarijai privalo laikytis panašių profesinių taisyklių kaip ir solisitoriai, iš jų reikalaujama kasmet pratęsti veiklos sertifikatus, taip pat turėti profesinės civilinės atsakomybės draudimą bei draudimą nuo atsakomybės dėl įsipareigojimų nevykdymo. Jie pratęsimi tik su sąlyga, kad laikomasi taisyklių. Notarijai paskyra yra asmeninė kiekvieno notarijai paskyra. [☞ Notarijų draugija](#) – organizacija, atstovaujanti apie 800 notarijų. [☞ Notarijų lingvistų \(Scrivener Notaries\) draugija](#) atstovauja maždaug 30 notarijų lingvistų, kurių dauguma dirba centrinėje Londono dalyje, o juos skiria nuo seno veikianti gildija [☞](#) „Scriveners Company“.

Patentiniai ir prekių ženklų patikėtiniai

Patentinių ir prekių ženklų patikėtinių specializacija – teikti konsultacijas intelektinės nuosavybės klausimais. Jie teikia klientams šios srities teisinę konsultaciją, visų pirma dėl patentų, prekių ženklų, dizaino ir autorių teisių. Be to, jie atstovauja savo klientams specializuotuose intelektinės nuosavybės bylų teismuose (kai kurie iš jų, įgiję aukštesnę atstovavimo teisme kvalifikaciją, turi daugiau teisių). Dauguma patentinių ir prekių ženklų patikėtinių verčiasi privačia praktika. Daugelis jų dirba atitinkamos specializacijos advokatų kontorose, o kai kurie iš jų dirba su solisitoriais. Be to, nemažai šios profesijos atstovų dirba pramonės įmonėms. Nagrinėjant intelektinės nuosavybės bylą patentinis ir prekių ženklų patikėtinis gali atstovauti klientui teisme panašiai kaip solisitorius ir proceso metu konsultuoti baristerį. [☞ Patentinių patikėtinių asociacija \(Chartered Institute of Patent Attorneys, CIPA\)](#) atstovauja patentinių patikėtinių interesams visoje Jungtinėje Karalystėje. Be kita ko, jos funkcijos yra tartis su vyriausybe dėl intelektinės nuosavybės teisės aktų, rengti patentinių patikėtinių ir stažuotojų mokymus ir palaikyti ryšius su šios profesijos atstovų veiklą reguliuojančiomis įstaigomis. CIPA tikslas – populiarinti šią profesiją ir intelektinės nuosavybės teisę. [☞ Prekių ženklų patikėtinių asociacija \(Institute of Trade Mark Attorneys, ITMA\)](#) visoje Jungtinėje Karalystėje atstovauja prekių ženklų patikėtiniais ir jų profesiniams interesams. Šios asociacijos funkcijos – vykdyti lobistinę veiklą ir derėtis su Vyriausybe, jos nepriklausomu teisėkūros padaliniu (IPReg) ir kitomis svarbiomis organizacijomis. Ji organizuoja prekių ženklų patikėtiniais šios srities švietimą, mokymus ir konsultacijas, taip pat populiarina šią profesiją ir intelektinės nuosavybės teisę. [☞ Intelektinės nuosavybės teisinio reglamentavimo biuras \(Intellectual Property Regulation Board, IPReg\)](#) nagrinėja reglamentavimo ir drausminimo klausimus, taip pat nustato patentinių ir prekių ženklų patikėtinių veiklos standartus ir, prižiūri, kaip jų laikomasi ir juos įgyvendina visoje Jungtinėje Karalystėje. Jis veikia gindamas viešąjį interesą bei tvarko patentinių ir prekių ženklų patikėtinių (asmenų ir įmonių) registrus.

Kitos teisininkų profesijos

Išskyrus magistratų teismus, daugelyje Anglijos ir Velse teismų nereikalaujama, kad tarnautojai ir kitas personalas turėtų teisininko kvalifikaciją. Jie yra valstybės tarnautojai, tvarkantys administracinius klausimus ir padedantys teisėjams. Jie negali teikti teisinių konsultacijų. Kaip valstybės tarnautojus, visus teismų darbuotojus pasamdo [☞ Jos Didenybės teismų tarnyba](#).

Daugiau informacijos apie teismų darbuotojų kategorijas galima rasti [čia](#).

Magistratų teismuose tarnautojų vaidmuo yra kitoks. Magistratai neprofesionalai neturi teisininko kvalifikacijos ir pasikliauja teisininko kvalifikaciją turinčiais tarnautojais, kurių yra dvi rūšys: **magistratų teismo justicijos patarėjai** ir **teisiniai patarėjai** (arba **teismo tarnautojai**).

- Magistratų teismo justicijos patarėjai yra pagrindiniai magistratų patarėjai teisės klausimais. Jie yra advokatai (baristeriai arba solisitoriai), turintys ne trumpesnį kaip penkerių metų atitinkamo darbo stažą. Jie patarinėja magistratams teisiniais ir procesiniais klausimais teisme ir už jo ribų. Jie taip pat atsako už vadovavimą patarėjams teisės klausimais ir jų mokymą, teikiamų teisinių paslaugų kokybę ir nuoseklių konsultacijų jų administruojamos srities teisės klausimais teikimą.
- Patarėjai teisės klausimais dirba teisme ir konsultuoja magistratus teisės, teisės praktikos ir procedūrų klausimais. Jie taip pat turi teisininko kvalifikaciją (paprastai yra solisitoriai arba baristeriai).

Aukštojo teismo raštiškus įsakymus vykdo lordo kanclerio paskirti ir apylinkėms priskirti **Aukštojo teismo vykduojantieji pareigūnai**. Jie atsako už teismo įsakymų vykdymą išieškant skolas pagal Aukštojo teismo sprendimus arba Aukštajam teismui perduotus

grafysčių teismų sprendimus. Siekdami, kad skola būtų padengta, jie gali areštuoti ir parduoti turtą. Be to, jie tvarko ir prižiūri nuosavybės valdymo ir turto grąžinimo sritis.

Grafystės teismo antstoliai – tai valstybės tarnautojai, pasamdyti Jos Didenybės teismų tarnybos, kad užsiimtų grafysčių teismuose priimtų ir įregistruotų sprendimų ir (arba) įsakymų vykdymu. Jie yra valstybės tarnautojai, kurie užtikrina turto arešto orderių vykdymą, grąžina žemės nuosavybę pagal nuosavybės grąžinimo orderius ir grąžina prekes pagal prekių grąžinimo orderius. Orderius vykdančių antstolių darbą reguliuoja 1984 m. akto dėl grafysčių teismų 85–111 skyriai. Vykdomo procedūros nustatytos Civilinio proceso taisyklėse. Be to, grafysčių teismų antstoliai atlieka kitas pareigas, pavyzdžiui, patys tvarko dokumentus ir orderius dėl perdavimo. Perdavimą reguliuoja akto dėl grafysčių teismų 118–122 skyriai.

Atestuotieji antstoliai – tai privatūs antstoliai, atestuoti pagal Arešto dėl nesumokėtų nuomos mokesčių taisyklės, be to, juos patvirtina grafystės teisme dirbantis apygardos teisėjas. Turto areštas dėl nesumokėtos nuomos reiškia, kad nuomojamo turto savininkas areštuoja nuomininko turtą, kad užtikrintų skolos sumokėjimą be teismo įsikišimo. Pagal keletą kitų aktų atestuotiesiems antstoliams leidžiama išieškoti kitas specifines skolas, pavyzdžiui, komunalinius mokesčius, ne namų ūkio mokesčius ir kt.

Nuorodos

- [☞ Karališkoji prokuratūra,](#)
- [☞ Profesijų biuras,](#)
- [☞ Notarų draugija,](#)
- [☞ Anglijos ir Velso teisėjai,](#)
- [☞ Teisininkų draugija,](#)
- [☞ Solisitorijų veiklos reguliavimo institucija,](#)
- [☞ Teisinių skundų biuras,](#)
- [☞ Teisinių paslaugų komisija,](#)
- [☞ Patentinių patikėtinių asociacija,](#)
- [☞ Prekių ženklų patikėtinių asociacija,](#)
- [☞ Intelektinės nuosavybės teisinio reglamentavimo biuras,](#)
- [☞ Jos Didenybės teismų tarnyba.](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 25/07/2017